

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія з педагогічної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

 Олексій ЖИЛЬЦОВ

«___» _____ 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ

для студентів

спеціальності

014 Середня освіта

освітньо-професійна програма

Середня освіта (Музичне мистецтво)

освітньо-професійного ступеня

фаховий молодший бакалавр

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 3156/21
— Сеч —
(підпис) (прізвище, ініціали)
« 05 » 01 2021 р.

Київ – 2021

Розробник:

Винар Валентина Іванівна, викладач циклової комісії з педагогічної освіти Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Винар Валентина Іванівна, викладач циклової комісії з педагогічної освіти Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії з педагогічної освіти

Протокол від 5 січня 2021 р. № 6

Голова циклової комісії Альона ДОЦЕНКО

Робочу програму перевірено

14 січня 2021 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Зоя ГЕЙХМАН

Заступник директора з навчальної роботи Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни			
	денна форма навчання			
Вид дисципліни	обов'язкова			
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська			
Загальний обсяг кредитів/годин	4 /120			
Курс	1	2		3
Семестр	2	3	4	5
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	1	1	1
Обсяг кредитів	1	1	1	1
Обсяг годин, в тому числі:	30	30	30	30
Аудиторні	14	14	14	14
Модульний контроль	2	2	2	2
Семестровий контроль	-	-	-	-
Самостійна робота	14	4	4	4
Підготовка і складання підсумкового контролю	-	10	10	10
Форма семестрового контролю	екзамен			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: розкрити закономірності функціонування проявів психіки людини, специфіку психічного розвитку та становлення особистості в онтогенезі, сприяти на цій основі формуванню загальної психологічної культури та компетентності студентів, їх готовності до педагогічної діяльності.

Завдання:

- аналіз предмету вивчення психології як науки, історії її становлення та сучасної системи психологічних знань;
- вивчення понять психіки і свідомості, їх структур;
- розкриття сутності психічних процесів, станів, властивостей;
- вивчення психологічної сутності понять особистості та діяльності;
- аналіз закономірностей та детермінант психічного розвитку та становлення особистості;
- розкриття типових психологічних особливостей дітей різного віку;
- формування у студентів прикладних умінь стосовно застосування знань з психології в практиці педагогічної діяльності.

Завдання навчальної дисципліни передбачають формування наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність - здатність самостійно виконувати складні спеціалізовані виробничі чи навчальні завдання в галузі освіти та у процесі навчання, нести відповідальність за результати своєї діяльності та діяльності дітей в освітньому процесі.

ЗК-1. Здатність аналізувати і синтезувати інформацію; спроможність до демонстрації умінь розбиратися в основних проблемах навчальних дисциплін, представляти їх взаємозв'язок у цілісній системі.

ЗК-4. Спроможність самостійно проводити пізнавальну діяльність, здатність до самоорганізації та саморозвитку.

ФК-1. Здатність демонструвати глибокі знання з педагогіки, вікової психології, фізіології; спроможність їх застосовувати у професійній діяльності.

ФК-3. Спроможність планувати педагогічну діяльність, окреслювати цілі та завдання виховання і навчання з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей дошкільного та шкільного віку.

ФК-12 Володіння знаннями з вікової фізіології, валеології, основ медичних знань в обов'язку, необхідному для використання в обраній професії; спроможність здійснювати просвітницьку роботу щодо здорового способу життя дітей дошкільного віку та учнів.

ФК14. Здатність демонструвати знання принципів і методів організації та управління дитячими (дошкільного та шкільного віку) колективами; вміння планувати, чітко формулювати цілі, застосовувати різноманітні методики, технології та практики тайм-менеджменту.

ФК-15 Спроможність професійно взаємодіяти з учасниками культурно-просвітницької діяльності; здатність до налагодження та підтримання творчих зв'язків з іншими освітніми закладами, творчими колективами.

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН 3. Вміти творчо вирішувати нестандартні завдання в професійній діяльності.

ПРН 6. Розуміти закономірності музичного сприйняття, вікові особливості музичного розвитку дітей дошкільного та шкільного віку.

ПРН 13. Використовувати професійно-профільовані знання, вміння і навички в галузі професійної діяльності.

ПРН 15. Аналізувати результати навчально-виховної роботи з дітьми дошкільного та шкільного віку в закладах дошкільної та загальної середньої освіти.

ПРН 16. Розуміти значущість культури і мистецтва для виховання і розвитку особистості, цінувати полікультурність світу і керуватися у своїй діяльності сучасними принципами полікультурної толерантності, діалогу і співробітництва.

ПРН 17. Виявляти здатність до професійного лідерства, розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізації в професійній діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт					
	Усього	Аудиторна:				
		Лек.	Сем.	Прак	Підг. До підсу мк.к.	Сам.р
Змістовий модуль 1. Загальні питання психології. Особистість та діяльність.						
1. Предмет психології, її завдання і методи.	6	2				4
2. Розвиток психіки та свідомості.	7	2	2			3
3. Особистість	8	2		2		4
4. Діяльність.	7	2	2			3
Модульний контроль	2					
Разом за 2 семестр	30	8	4	2		14
Змістовий модуль 2 . Психічні процеси						
1. Відчуття і сприймання.	6	2			3	1
2. Увага.	7	2		2	2	1
3. Пам'ять.	7	2	2		2	1
4. Мислення і уява.	8	2	2		3	1
Модульний контроль	2					
Разом	30	8	4	2		4
Разом за 2 семестр	30	8	4	2	10	4
Змістовий модуль 3.Індивідуально-психологічні властивості особистості						
1. Емоційно-вольова сфера особистості.	7	2		2	2	1
2. Темперамент.	7	2		2	2	1
3. Характер.	7	2	2		2	1
4. Здібності	7	2			4	1
Модульний контроль	2					
Разом	30	8	2	4	10	4
Разом за 3 семестр	30	8	2	4	10	4
Змістовий модуль 4. Вікова психологія.						
1. Загальні питання вікової психології.	7	2			4	1
2. Психічний розвиток новонародженого та дітей раннього віку	7	2	2		2	1
3. Психічний розвиток дитини дошкільного віку та молодшого школяра	7	2		2	2	1
4. Психологічні особливості підлітка і юнака.	7	2		2	2	1
Модульний контроль	2					
Разом	30	8	2	4	10	4
Разом за 5 семестр	30	8	2	4	10	4
Усього годин	120	32	12	12	30	26

* 3 урахуванням модульних контрольних робіт (8 години)

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні питання психології. Особистість та діяльність.

Тема 1. Предмет психології, її завдання і методи.

Психологія як наука та навчальна дисципліна. Огляд історії виникнення та становлення психології. Предмет та завдання психології на сучасному етапі розвитку суспільства. Поняття про побуту та наукову психологію. Сучасна система психологічних знань. Поняття про психіку, її функції та структура.

Поняття про психологічне дослідження. Основні методи психології: спостереження і експеримент. Спостереження: методика проведення, вимоги, недоліки. Види експерименту. Додаткові методи психології: інтерв'ю, бесіда, анкетування, метод тестів, аналіз продуктів діяльності.

Основні поняття теми: психологія, психіка, відображувальна діяльність, психічні процеси, психічні стани, психічні властивості, загальна психологія, вікова психологія, педагогічна психологія, сімейна психологія, психологія праці, спорту, мистецтва, історія психології, інженерна, військова, юридична, медична психологія, психодіагностика, психоконсультування, психокорекція, психотерапія, метод, експеримент, спостереження, анкета, тест, інтерв'ю, аналіз продуктів діяльності, соціометрія, інтроспекція.

Основна література: 2, 3, 4. *Додаткова література:* 2, 8.

Тема 2. Розвиток психіки та свідомості.

Виникнення та розвиток психічного відображення у тварин. Механізми відображення дійсності на різних стадіях розвитку психіки. Інстинктивна поведінка тварин. Стадія навичок та предметного сприймання, її основні особливості. Стадія інтелектуальної поведінки. Становлення свідомості людини. Структура свідомості. Несвідоме.

Основні поняття теми: елементарна чутливість, предметне сприймання, інстинкт, навичка, інтелектуальна поведінка, свідомість, несвідоме.

Основна література: 3, 4. *Додаткова література:* 2, 7, 14.

Семинар 1. Розвиток психіки та свідомості.

Тема 3. Особистість.

Поняття про особистість. Взаємозв'язок між поняттями «індивід», «особистість», «індивідуальність». Структура особистості. Фактори формування особистості. Поняття про самосвідомість. Образ «Я» – центральний компонент самосвідомості. Рефлексія як механізм самоусвідомлення та самоаналізу. Самооцінка, її види та механізми формування. Поняття про рівень домагань.

Основні поняття теми: індивід, особистість, індивідуальність, спрямованість, активність, потреба, мотив, інтерес, переконання, ідеал, світогляд, суперечності, біологічний і соціальний фактори, самосвідомість, адекватна та неадекватна самооцінка, завищена та занижена самооцінка, конфліктна та гармонійна самооцінка, рівень домагань, рефлексія.

Основна література: 2, 3, 4. *Додаткова література:* 5, 6.

Практичне заняття 1. Особистість.

Тема 4. Діяльність.

Поняття про діяльність. Відмінність діяльності людини від поведінки тварини. Структура діяльності. Види діяльності. Засвоєння діяльності.

Основні поняття теми: активність, поведінка, діяльність, мотив, мета, уміння, навичка, звичка, вправа, перенесення навички, інтерференція, гра, навчання, праця.

Основна література: 3, 4. *Додаткова література:* 6, 14

Семинар 2. Діяльність як специфічно людська активність.

Змістовий модуль 2. Пізнавальні процеси.

Тема 1. Відчуття і сприймання.

Поняття про відчуття і сприймання. Відчуття як чуттєве відображення окремих властивостей предметів. Робота аналізаторів - фізіологічна основа відчуттів. Основні властивості відчуттів: якість, інтенсивність, тривалість, просторова локалізація. Класифікація відчуттів та їх характеристика. Закономірності відчуттів. Взаємозв'язок відчуттів і сприймання. Сприймання як цілісне відображення. Фізіологічні механізми сприймання. Види сприймання. Властивості сприймання: предметність, цілісність, константність, осмисленість, вибірковість, апперцепція.

Основні поняття теми: чуттєве пізнання, відчуття, аналізатор, екстерорецептори, інтерорецептори, пропріорецептори, контактні відчуття, дистантні відчуття, якість, інтенсивність, тривалість, просторова локалізація, чутливість, поріг чутливості, поріг розрізнення, адаптація, адекватний подразник, сенсibilізація, синестезія, взаємодія, сприймання, комплексний подразник, сприймання простору, руху і часу, ілюзія, предметність, цілісність, структурність, осмисленість, константність, вибірковість сприймання, спостережливість..

Основна література: 2, 3, 4. *Додаткова література:* 2, 8.

Тема 2. Увага.

Увага як психічний феномен. Значення уваги в житті людини. Фізіологічні механізми уваги. Класифікація видів уваги за особливістю об'єктів уваги: зовнішня та внутрішня увага; за характером цільового спрямування та за рівнем волевих зусиль: мимовільна, довільна, післядовільна. Фактори, що зумовлюють мимовільну увагу. Умови підтримання довільної уваги. Основні властивості уваги: обсяг, стійкість, розподіл, переключення. Недоліки уваги.

Основні поняття теми: увага, уважність, осередок оптимального збудження, принцип доміанти, орієнтувальний рефлекс, взаємна індукція, мимовільна увага, довільна увага, післядовільна увага, зовнішня увага, внутрішня увага, обсяг, стійкість, коливання, розподіл, переключення, концентрація уваги, неухважність.

Основна література: 3, 4., *Додаткова література:* 2, 7, 14.

Практичне заняття 3. Дослідження властивостей уваги.

Тема 3. Пам'ять.

Поняття про пам'ять. Значення пам'яті в психічній діяльності людини.. Уявлення пам'яті. Основні процеси пам'яті. Класифікація пам'яті за змістом, тривалістю збереження матеріалу, за метою. Індивідуальні особливості пам'яті.

Основні поняття теми: пам'ять, асоціація, запам'ятовування, збереження, відтворення, впізнавання, пригадування, спогади, ремінісценція, образна пам'ять, словесно-логічна пам'ять, емоційна пам'ять, рухова пам'ять, оперативна пам'ять, короткочасна пам'ять, довготривала пам'ять, мимовільна пам'ять, довільна пам'ять, амнезія, мнемотехніка, мнемічні якості, ремінісценція.

Основна література: 2, 3, 4. *Додаткова література:* 1, 7, 8.

Семінар 3. Пам'ять

Тема 4. Мислення і уява.

Поняття про мислення. Опосередкований та узагальнений характер мислительної діяльності людини. Фізіологічні основи мислення. Види, форми, операції мислення. Якості розуму. Поняття про мову і мовлення. Елементи мови. Функції і види мовлення. Якості мовлення.

Уява як процес перетворення уявлень. Роль уяви в житті людини. Фізіологічні основи процесів уяви. Види уяви. Механізми уяви.

Основні поняття теми: мислення, аналіз, синтез, порівняння, абстрагування, узагальнення, конкретизація, класифікація, систематизація, поняття, судження, умовивід, наочно-дійове мислення, наочно-образне, абстрактне мислення, теоретичне і практичне мислення, самостійність, широта, глибина, лабільність, швидкість, критичність мислення, уява, випереджальне відображення, довільна уява, мимовільна уява, марення, репродуктивна уява, творча уява, мрія, аглютинація, акцентування, гіперболізація, літота, схематизація, типізація..

Основна література: 2, 3, 4. *Додаткова література:* 12, 14.

Семінар 4. Мислення і уява.

Змістовий модуль 3.

Індивідуально-психологічні властивості особистості.

Тема 1. Емоційно-вольова сфера особистості.

Поняття про емоції та почуття. Значення емоцій та почуттів в житті людини. Функції почуттів. Фізіологічні основи емоцій та почуттів. Форми переживання почуттів. Види почуттів. Поняття про волю. Вольова регуляція поведінки людини. Функції волі: спонукальна, гальмівна. Фізіологічні основи волі. Структура вольових дій. Вольові якості особистості.

Основні поняття теми: почуття, емоції, стеничні емоції, астенічні емоції, настрої, афект, пристрасть, стрес, дистрес, евстрес, моральні, естетичні почуття, інтелектуальні почуття, естетичні почуття, воля, мимовільна дія, довільна дія, вольове зусилля, цілеспрямованість, рішучість, імпульсивність, наполегливість, організованість, дисциплінованість, сміливість, витримка, самостійність.

Практичне заняття 3. Емоційно-вольова сфера особистості.

Основна література: 2, 3, 4. *Додаткова література:* 7, 12, 14.

Тема 5. Темперамент.

Поняття про темперамент. Фізіологічні основи темпераменту. Тип вищої нервової діяльності і темперамент. Властивості темпераменту: Психологічна характеристика темпераментів. Врахування типів темпераменту у вихованні дітей.

Основні поняття теми: темперамент, холерик, сангвінік, флегматик, меланхолік, тип вищої нервової діяльності, сила нервових процесів, рухливість нервових процесів, врівноваженість нервових процесів, екстравертованість інтровертованість, сензитивність, реактивність, активність, пластичність, ригідність, темп реакції.

Основна література: 2, 3. *Додаткова література:* 2, 6, 9.

Практичне заняття 4. Визначення типу темпераменту.

Тема 6. Характер. (4 год).

Поняття про характер. Фізіологічні основи формування характеру. Місце характеру в структурі особистості, його зв'язок з темпераментом. Структура рис характеру. Проблема співвідношення індивідуального та типового у характері. Акцентуації характеру та їх класифікація (К.Леонгард, О.Личко). Вплив середовища і виховання на формування характеру.

Основні поняття теми: Характер, структура характеру, типи та риси характеру, акцентуація, спрямованість характеру, ставлення до праці, до себе, до інших, до природи, речей; гіпертимний, циклоїдний, лабільний, астеноневротичний, сенситивний, тривожно-педантичний, інтровертований, збудливий, демонстративний, нестійкий тип характеру.

Семінар 5. Характер. (2 год).

Основна література: 1, 2, 3, 4. *Додаткова література:* 4, 5, 11, 12, 13.

Тема 7. Здібності.

Поняття про здібності. Здібності і діяльність. Здібності і знання, уміння, навички. Задатки як природні передумови розвитку здібностей. Види здібностей. Рівні розвитку здібностей. Умови розвитку здібностей у дітей.

Основні поняття теми: здібності, задатки, структура здібностей, загальні здібності, спеціальні здібності, теоретичні здібності, практичні здібності, навчальні здібності, творчі здібності, обдарованість, талант, геніальність.

Основна література: 2, 3. *Додаткова література:* 2, 6, 9.

Змістовий модуль 4. Вікова психологія. Психологія дошкільного дитинства.

Тема 1. Загальні питання вікової психології.

Предмет вікової психології. Поняття про психічний розвиток людини та його особливості. Взаємозв'язок психічного розвитку індивіда та формування його особистості. Вікові й індивідуальні особливості психічного розвитку, їх співвідношення. Поняття про сенситивні періоди розвитку психіки. Фактори та умови психічного розвитку особистості.

Критерії здійснення вікової періодизації: суперечності як основа психічного розвитку людини, соціальна ситуація розвитку, провідна діяльність, психічні новоутворення. Вікова періодизація психічного розвитку людини. Проблема вікової періодизації у сучасній психології. Поняття віку.

Основні поняття теми: вік, календарний вік, психологічний вік, психічний розвиток, кількісні зміни, якісні зміни, психічні суперечності, соціальна ситуація розвитку, провідна діяльність, новоутворення, вікові особливості, індивідуальні особливості, сенситивні періоди, акселерація, вікова криза.

Основна література: 1, 5. *Додаткова література:* 1, 3.

Тема 2. . Психічний розвиток новонародженого та дітей раннього віку

Новонародженість: вроджені особливості та тенденції розвитку. Безумовні рефлексії та їх значення для розвитку дитини. Особливості розвитку органів чуттів. Значення тренування органів чуття. Розвиток емоційної сфери. Комплекс пожвавлення. Період немовляти. Роль спілкування з дорослими в розвитку дитини. Криза одного року. Ранній вік як етап онтогенезу людини. Фізичні надбання дитини раннього віку та їх вплив на розвиток психіки. Особливості взаємодії з дорослими та однолітками. Предметно-маніпулятивна діяльність як провідна в ранньому віці. Розвиток сприймання і утворення уявлень про властивості предметів. Розвиток мислення та мови. Розвиток пам'яті та уяви.

Основні поняття теми: комплекс пожвавлення, безумовні рефлексії, гуління, лепетання, дитяча шпитальність, предметний фетишизм, предметно-маніпулятивна діяльність, гордість за досягнення, образ «Я», самосприймання, криза 3-ох років негативізм, впе

Основна література: 1, 5. *Додаткова література:* 1, 10.

Семінар 6. Психічний розвиток новонародженого та дітей раннього віку

Тема 20. . Психічний розвиток дитини дошкільного віку та молодшого школяра

Соціальна ситуація розвитку Гра як провідна діяльність дошкільного віку. Структура гри. Новоутворення дошкільного віку. Пізнавальний розвиток дошкільника. Психологічна готовність дитини до школи. Проблема зміни місця дитини в системі суспільних відносин. Навчальна діяльність як провідна в молодшому шкільному віці. Новоутворення молодшого шкільного віку.

Основні поняття теми: ситуативне мовлення, егоцентричне мовлення, децентрація мислення, підкорення мотивів, довільна поведінка, внутрішні етичні інстанції, психологічна готовність дитини до школи, навчальна діяльність, мета, мотив, навчальна задача, навчальні дії, контроль, оцінка, рефлексія, внутрішній план дії, довільність психічних процесів.

Основна література: 1, 5. *Додаткова література:* 1, 10.

Практичне заняття 5. Психічний розвиток дитини дошкільного віку.

Тема 22. Психологічні особливості підлітка і юнака.

Специфіка підліткового віку в онтогенезі людини. Особливості фізичного та фізіологічного розвитку підлітка та їх вплив на розвиток психіки. Особливості взаємодії підлітків з батьками. Спілкування з вчителями в школі. Спілкування з ровесниками як потреба і значима діяльність. Формування та прояви почуття дорослості.

Соціальна ситуація розвитку у старшому шкільному віці. Навчальна діяльність старшокласників. Розуміння необхідності навчання. Значення нерегламентованих умов набуття знань. Усвідомлення юнаком незворотності часу. Відкриття юнаком свого неповторного внутрішнього світу, індивідуальності своєї особистості. Формування цілісного уявлення юнака про себе.

Основні поняття теми: статеве дозрівання, акселерація, почуття дорослості, конформізм, підліткова референтна група, емансипація, кодекс товариськості, навчально-професійна діяльність, індивідуальний стиль діяльності, інтимно-особистісне спілкування, внутрішнє «Я», орієнтація на майбутнє, самовиховання, самовизначення, емпатія, юнацький максималізм.

Основна література: 1, 5. *Додаткова література:* 1, 13.

Практичне заняття 6. Психологія підлітка.

6. Контроль навчальних досягнень

1.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	4	4	4	4	4	4	4	4
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	1	1	1	1
Відвідування практичних занять	1	1	1	1	1	2	2	2	2
Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10	2	10	1	10
Робота на практичному занятті	10	1	10	1	10	2	20	2	20
Виконання завдання для самостійної роботи	5	4	20	4	20	4	20	4	20
Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом		-	72	-	72	-	82	-	82
Максимальна кількість балів: 308									
Розрахунок коефіцієнта: 5,1									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль 1. Загальні питання психології. Особистість та діяльність.

Тема 1. Предмет психології, її завдання і методи.

1. Розкрийте структуру (галузі) сучасної наукової психології, зобразивши метафорично у формі «дерева розвитку психології».
2. Поясніть, чим відрізняється спостереження у повсякденному житті від спостереження як методу психології.

Тема 2. Розвиток психіки та свідомості.

1. Опишіть відмінності психіки тварин і людини.
2. Дайте стисле визначення змісту кожного з захисних механізмів психіки людини.

Тема 3. Особистість.

1. Розкрийте особливості структури особистості в транзактному аналізі Е. Берна.
2. Дослідіть співвідношення Его-станів власної особистості.

Тема 2. Діяльність.

1. Вкажіть, що є джерелом активності людини і яку роль відіграють мотиви в діяльності людини.
2. Розкрийте поняття «звичка», її види і значення у формуванні особистості.

Змістовий модуль 2. Пізнавальні процеси.

Тема 1. Відчуття і сприймання.

1. Охарактеризуйте особливості візуалів, кінстетиків і аудіалів.
2. Розкрийте поняття «аперцепція». Опишіть залежність сприймання від характеру діяльності.

Тема 2. Увага.

1. Вкажіть відмінність між мимовільною, довільною та післядовільною увагою.
2. Опишіть основні причини неуважності дітей і дорослих, та шляхи розвитку властивостей уваги.

Тема 3. Пам'ять.

1. Розкрийте поняття мнемотехніки.
2. Напишіть пам'ятку для учнів на тему: «Як удосконалити свою пам'ять».

Тема 4. Мислення і увага.

1. Розкрийте поняття інтелекту, його види. Дослідіть особливості множинного інтелекту власної особистості.
2. Вкажіть роль уваги в житті та професійній діяльності людини.

Змістовий модуль 3. Індивідуально-психологічні властивості особистості.

Тема 2. Емоційно-вольова сфера особистості

1. Дослідіть особливості ситуативної та особистісної тривожності
2. Охарактеризуйте вольові якості своєї особистості. Вкажіть шляхи формування та розвитку вольових якостей.

Тема 1. Темперамент.

1. Розкрийте зв'язок темпераменту і нервової системи.
2. Виберіть і заповніть таблицю, які з перерахованих особливостей характеризують тип темпераменту сангвініка, меланхоліка, холерика, флегматика:
енергійність, тривала працездатність, підвищена активність, гарячковість, терпіння, стриманість, повільність рухів та мови, дуже швидка зміна почуттів та настрою, виразність міміки та пантоміміки, гіперсензитивність, збуджений стан, швидке пристосування до нових обставин, пригніченість та розгубленість при невдачах, поверхневність у сприйнятті людей та явищ, самоконтроль, тривожність.

№	Тип темпераменту
1	Холерик
2	Сангвінік
3	Меланхолік
4	Флкгматик

Тема 2. Характер.

1. Дослідіть типи акцентуацій характеру за допомогою тесту Л.Лічко.
2. Опишіть свій переважаючий тип акцентуацій характеру за результатами проведеного тестування.

Тема 3. Здібності.

1. Розкрийте поняття: здібності та задатки; обдарованість, талант, геніальність.
2. За методикою «КОЗ» дослідіть особливості власних комунікативних і організаторських здібностей.

Змістовий модуль 6. Вікова психологія.

Тема 1. Загальні питання вікової психології.

1. Розкрийте сутність поняття вікової психології: «зона найближчого розвитку» та «зона актуального розвитку».
2. Поясніть сутність теорій рекапітуляції, конвергенції, біхевіоризму з огляду співвідношення в психічному розвитку біологічного і соціального.

Тема 2. Психічний розвиток новонародженого та дітей раннього віку

1. Охарактеризуйте перші форми спілкування дитини з дорослою людиною; що таке “дефіцит спілкування” і “феномен госпіталізму / шпитальності” у немовлят і як він впливає на їх подальший психічний розвиток.
2. Проаналізуйте особливості розвитку мовлення дітей раннього віку.

Тема 3. Психічний розвиток дитини дошкільного віку та молодшого школяра

1. Вкажіть, у чому полягає психологічна готовність дитини до школи. Розкрийте зв'язок рівня психологічної готовності дитини до школи з її навчальною успішністю.
2. Прокоментуйте твердження Л.С. Виготського про те, що у молодшому шкільному віці відбуваються зміни у соціальному статусі дитини, вона, за словами вченого, “втрачає дитячу безпосередність”.

Тема 4. Психологічні особливості підлітка і юнака.

1. Опишіть поняття психологічного феномену «зняття з п'ядесталу».
2. Виділіть сутність і основні психологічні чинники професійного самовизначення вранній юності. Вкажіть етапи та умови професійного самовизначення старшого школяра.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
1	Предмет психології, її завдання і методи.	4	5
2	Розвиток психіки та свідомості.	3	5
3	Особистість.	4	5
4	Діяльність.	3	5
5	Відчуття і сприймання.	1	5
6	Увага.	1	5
7	Пам'ять.	1	5
8	Мислення і уява.	1	5
9	Емоційно-вольова сфера особистості.	1	5
10	Темперамент.	1	5
11	Характер.	1	5
12	Здібності.	1	5
13	Загальні питання вікової психології.	1	5
14	Психічний розвиток новонародженого та дітей раннього віку	1	5
15	Психічний розвиток дитини дошкільного віку та молодшого школяра	1	5
16	Психологічні особливості підлітка і юнака.	1	5
	Разом	26	80

Критерії оцінювання самостійної роботи.

5 балів – завдання виконані в повному обсязі, студент має системні, дієві знання, володіє понятійним апаратом, відповіді на запитання вичерпні й аргументовані, не мають помилок.

4 бали – робота виконана в повному обсязі, але має деякі неточності і незначні помилки; достатньо високий рівень загальної обізнаності з предмету при доборі потрібного матеріалу.

3 бали – поверхневе знання змісту тем з дисципліни, труднощі при використанні понятійного апарату, відсутність міцних логічних зв'язків і послідовності у розумінні навчального предмету.

2 бали – студент знайомий з матеріалом, але не виділяє основних положень, допускає суттєві помилки, які викривлюють зміст, не вміє користуватися термінологією і поєднувати теоретичні засади з практичним їх втіленням.

1 бал – не виявляє розуміння матеріалу, має розрізненні знання, допускає грубі помилки, обсяг виконаного завдання дуже малий.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться в тестовій формі і містить 25 різних за формою тестів. За кожну правильну відповідь на 1 тестове завдання виставляється 1 бал, за неправильну відповідь – 0 балів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Форма проведення екзамену: тестова. Максимальна кількість балів: 40 балів

Критерії оцінювання:

Тестові завдання: Всього 37 питань: 1-16 (тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді) оцінюються по 1 балу;

17-24 (тестові завдання з вибором кількох правильних відповідей) - по 2 бали;

25-26 (тестові завдання, в яких потрібно вставити пропущене слово) – по 1 балу;

27-28 (тестові завдання на встановлення послідовності) – по 2 бали;

29 -30 (тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді) оцінюються по 1 балу;

31-35 (тестові завдання на встановлення відповідності) по 4 бали;

Максимальна кількість балів за тестові питання з 1 по 35 оцінюються в 60 балів. Коефіцієнт 2.

36- 37 (питання потребують доповненої письмової відповіді, нараховується по 5 балів) – всього 10б

До складання екзамену допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені робочою навчальною програмою, і які за результатами проміжного контролю набрали не менше 35 балів.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

1. Предмет психології. Класифікація психологічних явищ.
2. Методи психології.
3. Стадії розвитку психіки та форми поведінки тварин.
4. Поняття свідомості. Структура свідомості.
5. Співвідношення між поняттями «індивід», «особистість», «індивідуальність».
6. Фактори формування особистості.
7. Структура особистості.
8. Поняття «діяльність». Компоненти діяльності.
9. Види діяльності.
10. «Уміння», «навички», «звички» людини як результат діяльності.
11. Поняття «увага» Види уваги. Властивості уваги.
12. Поняття про відчуття. Властивості відчуттів. Закономірності відчуттів. Види відчуттів.
13. Поняття про сприймання. Властивості сприймання. Види сприймання
14. Поняття про пам'ять. Процеси пам'яті. Види пам'яті.
15. Поняття мислення. Види, форми, операції мислення. Якості розуму.
16. Поняття «мова» і «мовлення». Види мовлення.
17. Поняття уяви. Види, механізми уяви.
18. Сутність почуттів. Співвідношення емоцій та почуттів як психологічних категорій. Форми переживання людиною емоційних станів. Види почуттів.
19. Поняття про волю. Структура вольової дії. Вольові якості особистості.
20. Поняття темпераменту. Співвідношення типів нервової системи і типів темпераменту. Характеристика типів темпераменту. Властивості темпераменту. Врахування типу темпераменту дітей в навчально-виховній роботі.
21. Поняття характеру. Структура характеру.
22. Поняття «задатки», здібності», «талант», «геніальність». Види здібностей. Розвиток здібностей.
23. Поняття «психічний розвиток». Детермінанти психічного розвитку.
24. Критерії вікової періодизації.
25. Розвиток дитини у період новонародженого. Комплекс пожвавлення.
26. Розвиток дитини у період немовляти. Дитяча шпитальність.
27. Психічний розвиток дитини раннього віку. Криза трьох років.
28. Психічний розвиток дитини у дошкільному віці.
29. Психічний розвиток молодшого школяра.
30. Психічний розвиток підлітка.
31. Психічний розвиток юнака.

6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100 бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно
B	82-89 балів	Дуже добре
C	75-81 балів	Добре
D	69-74 балів	Задовільно
E	60-68 балів	Достатньо
FX	39 - 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання
F	1 – 34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу

7. Навчально-методична карта дисципліни «Соціальна психологія».

Разом: 120 год, лекції –32 год, семінарські заняття – 12 год, практичні заняття – 12, модульний контроль – 8 год., підготовка і складання підсумкового контролю –30год, самостійна робота – 26 год.

Тиждень																
Модулі	Змістовий модуль I.				Змістовий модуль II.				Змістовий модуль III.				Змістовий модуль IV			
Назва модуля	Загальні питання психології. Особистість та діяльність.				Психічні процеси				Індивідуально-психологічні властивості особистості				Вікова психологія.			
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Теми лекцій	Предмет психології, її завдання і методи.	Розвиток психіки та свідомості.	Особистість	Діяльність.	Відчуття і сприймання	Увага.	Пам'ять.	Мислення і уява.	Емоційно-вольова сфера особистості.	Темперамент.	Характер.	Здібності	Загальні питання вікової психології.	Психічний розвиток новонародженого та дітей раннього віку	Психічний розвиток дитини дошкільного віку та молодшого школяра	Психологічні особливості підлітка і юнака.
Теми семінарських		Розвиток психіки та свідомості.		Діяльність.			Пам'ять.	Мислення і уява.			Характер.			Психічний розвиток новонародженого та дітей раннього		
Теми практичних занять			Особистість			Увага.			Емоційно-вольова сфера особистості.	Темперамент.					Психічний розвиток дитини дошкільного віку і молодшого шк.	Психологічні особливості підлітка і юнака.
Самост. Р.	Табл.				Табл.				Табл.				Табл.			
Види поточн. контр	Модульний контрольна робота 1				Модульна контрольна робота 2				Модульна контрольна робота 3				Модульна контрольна робота 4			
Підсумк. контроль	Екзамен															

8. Рекомендовані джерела.

Основна (базова) література:

1. Волошина Л.В., Долинська С.О., Ставицька С.О., Темрук О.В. Загальна психологія: практикум: навч. посібник. – К.: Каравела, 2019. – 280 с.
2. Вікова та педагогічна психологія: навч. посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. – 3-тє вид., випр. і доп. – К.: Каравела, 2019. – 400 с.
3. Загальна психологія: підручник. / О.В. Скрипченко Л.В. Долинська, З.В.Огороднійчук та ін.. – К.: Каравела, 2019. – 464 с.
4. Ставицька С.О. Психологія розвитку та вікова психологія. Навч. посібник. К.: Каравела, 2017. - 448 с.
5. Токарева Н. М., Шамне А. В. Вікова та педагогічна психологія: навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів] / Н. М. Токарева, А. В. Шамне. – Київ, 2017 – 548 с.

Додаткова література:

1. Варій М. Й. Загальна психологія : підручник / М. Й. Варій : Львів. держ. ун-т безпеки життєдіяльності. – 4- те вид., виправл. і доповн. – К. : Знання, 2014. – 1047 с.
2. Долинська Л. В. Вікова психологія: Хрестоматія: посібник / Л. В. Долинська, Т.М. Лисянська. – К.: Каравела, 2019. – 488 с.
3. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс. [текст] навч. посіб. / Т. В. Дуткевич. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 388 с.
4. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія. Навч. посіб. / Дуткевич Т. В. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 424 с.
5. Заброцький М. М. Педагогічна психологія. Курс лекцій. / М.М. Заброцький - К., 2000. - 100 с.
6. Загальна психологія. Навч. посіб. / [Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В.]. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.
7. Загальна психологія: хрестоматія: навч. посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З.В.Огороднійчук та ін.. – К.: Каравела, 2015. – 640 с.
8. Занюк С.С. Психологія мотивації: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.- К: Либідь, 2002.-303с
9. Кацавець Р.С. Вікова психологія. Навч. посіб. / Р. С. Кацавець – К.: Алерта, 2019. – 112 с.
10. Корольчук М.С., Криворучко П.П. Історія психології. – К.: Ельга, - Ніка-центр, 2004. – 248 с.
11. Кириленко Т. С. Психологія: емоційна сфера особистості: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2007. – 256 с.
12. Кутішенко В.П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій): [Навчальний посібник] / В.П. Кутішенко. - К: Центр навчальної літератури, 2005. - 128 с.
13. Кутішенко В.П. Ставицька С.О.: Психологія розвитку та вікова психологія: Практикум: навч. посіб. – К. : Каравела, 2015. – 448с.
14. Лисянська Т.М. Педагогічна психологія. Навч. посібник. К.: Каравела, 2015. - 264 с.
15. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. – 2-ге вид., допов. / М'ясоїд П.А. – К.: Вища шк., 2001. – 487 с.
16. Основи практичної психології: Підручник / За заг. ред. В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева та ін. – К.: Либідь, 2003. – 536 с.
17. Павелків Р. В. Вікова психологія: підручник / Павелків Р.В. – К.: Кондор, 2011. – 469 с.
18. Павелків Р. В. Загальна психологія: підручник / Павелків Р.В. - К.: Кондор, 2012. – 576 с.
19. Панок В.Г., Титаренко Т.М. Основи практичної психології. – К.: Либідь, 2006. –533 с.
20. Психологія: Підручник / [Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова]. – К.: Либідь, 2001. – 560 с.
21. Савчин М. В. Вікова психологія: навч. посіб. / М.В. Савчин, Л.П. Василенко. – К.: Академвидав, 2009. – 360 с.
22. Савчин М. В. Загальна психологія: навч. посіб. / Савчин М.В. – К.: Академвидав, 2011 – 464 с.
23. Сергеєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Педагогічна психологія. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 168 с.
24. Титаренко Т.М. Сучасна психологія особистості. Навч. пос. 2-ге вид. К: Каравела, 2018. -336с.

